

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 22.07.2024
Sayı: 652

10/1703

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, taklit ve tağşiş ile ilgili denetim sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmasını zorunlu kılan bir yasa yayınlanmış olup, bu çerçevede ortaya çıkan olumsuzluklar düzenli olarak şirket, firma ve şahıs isimleri belirtilerek açıklanmaktaydı.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yaptığı kontroller sonucunda elde ettiği bilgileri kamuoyuna sunabileceği hususu, 5996 sayılı Kanun'un 31'inci maddesinin 6'ncı fıkrasında ve 17 Aralık 2011 tarihli, 28145 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gıda ve Yemin Resmi Kontrolüne Dair Yönetmelik'in 8'inci maddesinde hükme bağlanmıştır. Bakanlık tarafından ilk kamuoyu duyurusunun yapıldığı 2012 yılından bu yana, laboratuvar sonuçlarıyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen ve insanların hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş veya değiştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmaların ve ürünlerinin kamuoyuna duyurulması, yapılan denetim sonuçlarına göre belirli aralıklarla gerçekleştirilmekteydi. Ancak, son bir yılda bu konuda herhangi bir açıklamanın yapılmamış olması dikkat çekicidir.

Bakanlık, 03.05.2024 tarihi itibarıyla gıda işletmelerine 375.246 denetim yapılmış olup, denetimler sonucunda olumsuzluk tespit edilen 4.990 işletmeye toplamda 227.146.180 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca, 118 işletme için Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulmuştur şeklinde bir açıklama yapmıştır. Ancak, en azından suç duyurusunda adı geçen firma ve şirketler için bu başvurunun hangi gerekçeyle yapıldığı, firma bazında detaylı olarak açıklanmalıdır.

Denetimler gerçekleştirilmiş, taklit ve tağşiş ürünler tespit edilmiş ve cezai işlemler uygulanmıştır. Ancak, bu firmaların isimleri, bulundukları iller ve uygunsuzluk nedenleri, yani taklit ve tağşiş listesi kamuoyu ile paylaşılmamaktadır. Kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değiştirilmiş, taklit ve tağşiş edilmiş ürünleri piyasaya sürenlerin açıklanması gerekmektedir. Bu şirketlerin kamuoyuna açıklanması, caydırıcılık açısından son derece önemlidir. Bu yanıltan bir an önce dönülmeli ve taklit ve tağşiş listesi en kısa zamanda açıklanmalıdır.

Halk sağlığını koruma ve tüketici güvenliğini sağlama adına, gıda denetimlerinin şeffaf bir şekilde yürütülmesi ve bu süreçte uygunsuzluk tespit edilen işletmelerin kamuoyu ile paylaşılması hem tüketicilerin bilinçlenmesi hem de diğer işletmeler üzerinde caydırıcı bir etkisi olması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple, taklit, tağşiş ürün listesinin açıklanması ve mevcut durumunun araştırılması için Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 101, 102 ve 103'üncü Maddeleri gereğince Genel Görüşme açılmasını arz ve teklif ederim

Saygılarımla. 13.06.2024

[Handwritten signature]
12.06.2024

Ömer Fethi GÜRER
Niğde Milletvekili

GEREKÇE

Gıda ürünlerinde, ekonomik krizin etkisiyle, taklit ve tağşiş ürünlerin yaygınlaşması artmaktadır. Bu nedenle, denetimlerin artırılması gerekmektedir. 2012'de çıkarılan bir yönetmelikle bu tür uygunsuzlukların tespit edilmesi durumunda firma, şirket ve kişi isimlerinin kamuoyuyla paylaşılması zorunlu hale getirilmişti. Ancak, yeni Bakan göreve geldikten sonra bu uygulama gerçekleştirilmemiştir.

Bu işletmeler kimdir ve neden kamuoyuyla paylaşılmamaktadır? 118 işletmenin savcılığa bildirildiği göz önüne alındığında, ciddi sorunlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu işletmeler hâlâ faaliyet göstermekte midir? İnsanlar hâlâ bu işletmelerden gıda ürünleri tüketmekte midir? Birden fazla kez aynı uygunsuzluğu yapan işletmeler bu işten men edilmekte midir? Bu soruların yanıtlanması ve gerekli bilgilerin kamuoyuyla paylaşılması hem halk sağlığını koruma hem de gıda güvenliği standartlarını yükseltme açısından elzemdir. Uygunsuzluk tespit edilen işletmelerin açıklanması, diğer işletmeler için de caydırıcı olacaktır. Bu nedenle, en kısa zamanda taklit ve tağşiş listesi açıklanmalıdır.

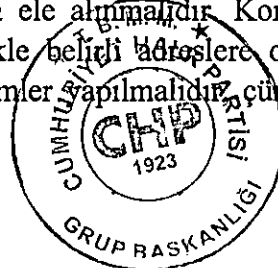
Dönemin Bakanı, 31 firmada tekrar aynı durumun tespit edildiğini ve bu firmalara ilişkin önlemlerin artırılacağını ifade etmişti. Ancak, bu işletmelerin kimler olduğunun kamuoyu tarafından bilinmesi gerekmektedir. Örneğin, domuz etinin dana kıyma veya dana köfte gibi satıldığı yerlerin Bakanlık tarafından açıklandığı durumlar bulunmaktadır. Ancak, faaliyetlerinin sürüp sürmediği konusunda bilgi verilmemektedir. Tüketici, bu yerlerden haberdar olmalıdır. Bozulmuş ve taklit ürünlerle ilgili, bu ürünleri kimlerin ürettiği ve sattığı açıklanmalıdır.

Bakan göreve gelene kadar, denetim sonucunda ortaya çıkan firmaların isimleri en az 6 ayda bir açıklanıyordu. Ancak bugün, bu bilgiler paylaşılmamaktadır. Bu durumun düzeltilmesi ve taklit ile tağşiş ürünlerin üreticisi ve satıcısı olan firmaların isimlerinin açıklanması gerekmektedir. Merdiven altı üretim ile ilgili olarak ne tür önlemler alındığı ve denetimlerin ne kadar yapıldığı belirsizdir.

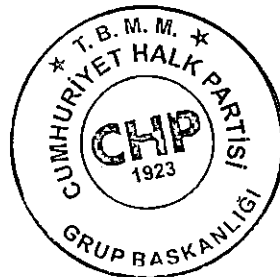
Türkiye'de mülteci veya göçmen statüsünde bulunan kişilerin birçok ilde çeşitli gıda satış noktaları oluşturdukları gözlemlenmektedir. Bu işletmelerde genellikle şekerleme ürünleri, tatlılar, gıda ürünleri ve ekmek satılmaktadır. Ancak, bu işletmelerle ilgili ne kadar denetim yapıldığı ve kaç tane olduğu gibi detaylı bilgiler kamuoyuyla paylaşılmamaktadır. Denetimlerin yapıldığı belirtilmekle birlikte, kapsamı ve sıklığı konusunda net bir açıklama yapılmamaktadır.

Geçmişte, gıda üretim veya işlenme yerlerinde portör akciğer filmi gibi sağlık kontrolleri zorunluyken, yapılan düzenlemeyle bu zorunluluk kaldırılmış ve hijyen odaklı incelemeler getirilmiştir. Ancak, bu incelemelerin ne kadarının yapıldığı ve etkinliği konusunda net bir bilgi bulunmamaktadır. Özellikle fırın ve yemek üretim yerlerinde, insan sağlığına zarar verebilecek hastalıkların ortaya çıkabileceği riskler göz önünde bulundurulmalıdır.

Türkiye'de, ruhsatları Türk vatandaşlarına ait olup yabancılar tarafından işletilen bakkal, tatlıcı veya fırın gibi işletmelerin durumu da ele alınmalıdır. Kontrol dışı birçok işletme bulunmaktadır ve yapılan denetimler genellikle belirli kategorilere odaklanmaktadır. Ancak, rastgele gıda işletmelerinde de düzenli denetimler yapılmalıdır çünkü burada insan sağlığı

ciddi bir risk altındadır. Hijyen koşullarının kontrol edilmediği durumlarda, gelecekte daha büyük toplumsal ve sağlık sorunlarına yol açabilecek potansiyel riskler bulunmaktadır. Bu amaçla bir meclis araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

652 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1. Nihat Yılmaz	Belediye	
2. Nihat Polat	İzmir Mu	Nihat Polat
3. Veda Gündoğdu	Karabük Mu	
4. Özgür Ceylan	Göndekle Mu	
Sarda Erkin Kılıç	İzmir	
Talat DİNÇER	Mersin	
7. Gülcan KIS	Mersin	G. KIS
8. Deniz Demir	Ankara Mu	Deniz Demir
9. Alevi Bakırsoy	Muğla Mu	
10. Mikael Taşkın	İzmir	
Fahri Özbek	Karabük Mu	
Metin İLHAN	Karabük Mu.	
13. Semra Dincer	Ankara Mu	
14. Melik Meriç	Gaziantep Mu	
15. Serhat Mullaoglu	Hatay M.V.	
16. Evrim Karahoca	Aydın Mu.	
17. Oğuzhan Simer	Adana Mu	
Ayça Taşkent	Sakarya MV	
Ölçay Bülbi	Aydın Mu	